

PUSZTADOKTOR MAGAZIN

III. évfolyam 6. szám

a Madárkórház Alapítvány havilapja

2008. június

- Földön fészkelő gólyák
- Ne mentsd meg az élettőt!
- Orchideáink erdőn-mezőn
- Kutyika és Picurka

Engem gyakran ér az a vád, hogy túl érzelgős vagyok. Nem is vád ez tulajdonképpen, hiszen igaz, gyakran könnybe lábad a szemem, ha olyan történetet látok, hallok, ami az emberek, vagy akár állatok közötti szoros kapcsolatáról árulkodik, a gondoskodásról, figyelemről, hiszen azt hiszem, végső soron mindannyiunkat ez tehet boldoggá. Az, hogy az élni akarás ösztöne, a közös élmények, az együttlét mennyire elemi módon köthet össze két azonos, vagy akár két különböző fajhoz tartozó élőlényt, kinek szívet melengető, kinek közömbös. Önöknek, kedves olvasóink, akik ezt a lapot a kezükben tartják, talán inkább szívet melengető. A mostani lapszámban erről a kapocsról olvashatnak történeteket.

Veres Hajnalka

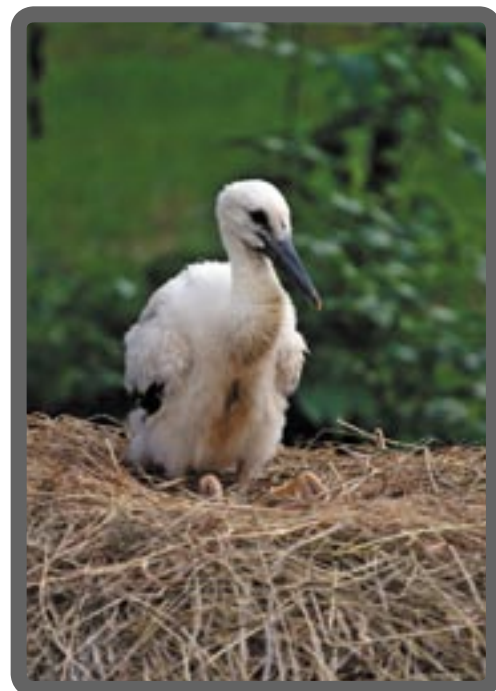
Földön fészkelő gólyák

A Madárkórházban a beérkező betegek jelentős része visszakerül a természetbe, de nem minden madár gyógyul meg tökéletesen. Ezek tartósan a Madárpark lakói lesznek. A gólyákkal is így van. Amelyik tud repülni, de az afrikai útra nem alkalmas, az a nagyördében gyakorol, de olyanok is vannak, melyek szárnya tartósan sérült, vagy szárnyának egy része hiányzik, és soha nem fog repülni. Ezek a gyalogos gólyáink a madárkertek lakói. Bár repülni nem tudnak, igyekeznek teljes életet élni. Megvan a napirendjük: éjjel együtt vannak, a kert egy szűkebb területén, kóbor kutyáktól, rókáktól a villanypásztorral védett és a közvilágítással ellátott, általuk biztonságosnak ítélt részen. Itt várják meg a reggeli etetést, és nappal a rendelkezésükre álló területen szét-szóródva – a látogatóktól biztonságos távolságra – a kertben szöcskéket, csi-

gákat, gilisztákat szedegetve egészítik ki az általunk biztosított táplálékot. Az esti etetésre már a villanypásztorral védett területre gyülekeznek. Így van ez egészen márciusig. Tavasszal azonban az ivarérett, három évnél idősebb gólyák párokra különülve a terület egy meghatározott részét saját felségterületükként kezelik, és a többieket elzavarják onnan. A területük egy általuk meghatározott pontján – és mindig a villanypásztor védelmében – fészket kezdenek építeni. Ehhez mi igyekszünk anyagot: vesszőt, szalmát, szénát biztosítani, amit el is fogadnak, és beépítik a fészkekbe. Mi is segítünk, hogy biztonságosabb, az esővíztől védettebb, magasabb legyen, amit nem bánnak. Egyet azonban nem lehet: a fészkek helyét felülbírálni. Hiába telepítjük át az általunk nem biztonságosnak ítélt, túl forgalmas helyről, a látogatói út kertkapuja mellé épített fészket pár méterrel arrébb, lebontják és akárhányszor, újra felépítik az eredeti helyén. Bár nekünk volt igazunk, a jövés-menés, az érdeklődő látogatók zavarása miatt folyton leugrik a fészkeről a kotló madár és a tojások nem kelnek ki, de minden évben ugyanott próbálkoznak. Némelyikük már 4-5 éve itt van, és harmadjára költ, de eddig minden költés megghiúsult. A tojások eltűntek, vagy nem keltek ki. Ebben az évben két pár költött, és az egyiknek sikerült! Három fióka látta meg a napvilágot. Az öklömnyi kisgólyák már másnap kelepelnek. Ez az üdvözlés jele, de a táplálék kérése, és annak megköszönése is. Ehhez megfelelő testtartás is jár: kissé előrehajolva, a szárnyat leejtve, enyhén széttárva kezdődik, majd

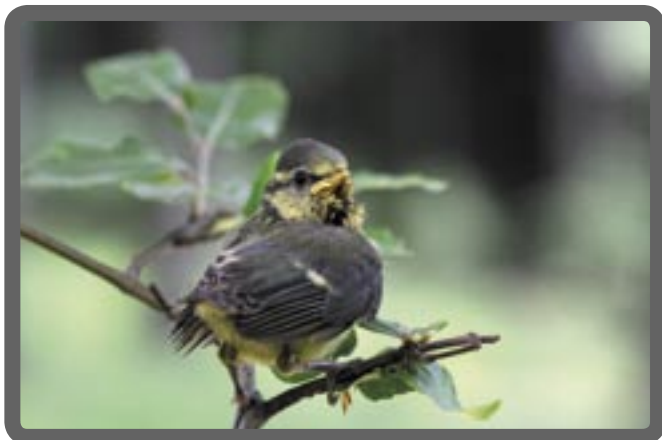
a nyak előre kinyújtásával folytatódik és teljes hátrahajlással fejeződik be. A kelepelés ragadós: ha az egyik elkezd, a többi is csatlakozik, a szomszéd párok is. A szülők egy pillanatra sem hagyják magukra a kicsiket. Amíg az egyik a fiókákat árnyékolja, vagy melegíti, eteti, a másik pihen, táplálékot, fészekanyagot gyűjt. Az őrsváltás mindig szertartásos kelepeléssel történik. Most a forgalmas kertkapu mellett fészkelő pár is nevel fiatalokat, mert más fészkekből kiesett kisgólyákat sikeresen adoptáltunk hozzájuk megzápult tojásaik helyére. Azonnal odamentek, és először hitetlenkedve szemlélték az óriáscsecsemőt, de rövid gondolkodás után a tojó mellé feküdt melegíteni, és megetette, ami azt jelenti, hogy elfogadta. Azóta több adoptált, mentett kisgólya is élvezi gondoskodásukat.

Dr. Déri János

Ne mentsd meg az élettől!

„Jé, egy elárvult madárfióka!” kiáltanak fel sokan, ha bokrok alatt, gye- pen, út szélén magányos madárfiókát találnak, aztán azonnal megpróbál-

ják a „szegény” ár- vát megmenteni; otthon nevelgetni, vagy állatorvoshoz viszik. A madárfi- ókák nem árvultak el, csak nagy ré- szének ez az egyik stratégiája a túlélés- re. Ugyanis ami- kor már akkorák, hogy napokon belül röpképések lesznek, kiugrálnak a fészek-

ből, és szétszélednek a bokrok alatt, mintha a természet így biztosítaná, hogy ha ragadozó közeledik, a még gyenge madárfiak közül ne az egész

fészekalj essen áldozatul, csak egy- kettő. Fontos tudni, hogy a madarak szülei ilyenkor is etetik őket, tehát a legjobb otthagyni, ahol láttuk őket. Kivételes esetben, ha például forgal- mas országút mentén figyelünk fel hasonlóra, célszerű a bokrok alá te- relni a fiókákat, ahol a szülők tovább gondozzák őket. Ne kísérletezzünk a felnevelésükkel, mert olyan jól nem tudunk bánni velük, mint a szülei, így nagy eséllyel elpusztulnak. A hely- zet ahhoz válik hasonlóvá, mikor az a kisebbik baj, ha túsul esik az ember egy orosz színházban, a nagyobb pe- dig, ha a hatóságok megmentik.

Havasi László

Orchideáink erdőn-mezőn

Kevesen tudják, hogy hazánkban is élnek, – még ha nem is fán, mint trópusi rokonaik, – orchideák. Létük erősen függ a velük együtt élő talajlakó fonalas gombáktól. Így akadnak olyan fajok is, amik csak 6-8 évente hoznak vi- rágzó tövet. Mindegyikük törvényi oltalom alatt áll, de jelentős közülük a fokozottan védettek száma is.

Kétlevelű sarkvirág (*Platanthera bifolia*)

Rokon fajtától eltérően virágának sarkantyúja elkeskenyedik, virág- portartói pedig a virágon belül egymással párhuzamos lefutásúak. Nyirkos és mészkerülő erdőkben, ligetekben, hegyi- és lápréteken fordul elő. Középhegység- geinkben és a Dunántúlon gyakori. Érdekes, hogy utóbbi terület egyik kistá- ja, a Zselic keleti oldalán viszont nem túl gyakori. Előfordul még a Kis-Al- földön, a Szigetközben, a Mezőföldön és Dráva- völgyében is. Az Alföldön csak szórványosan talál- ható (Kerecsend, Doboz, Mezőcsát), itt azonban észak felé valamivel gya- koribb. Egy-egy termő- helyén szórtan található meg 1-2 május- júniusban virágzó tő. Védett, eszmei értéke 2000 ft.

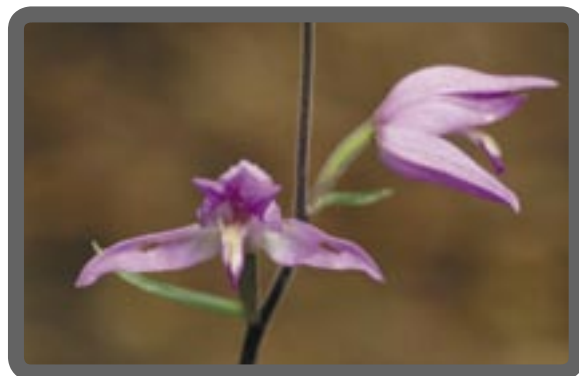

Havasi László

Piros madársisak (*Cephalanthera rubra*)

A kosborfélék másik késő tavaszi képviselő- je a piros madársisak. A nyirkos sziklás erdők- ben, bükkösökben, tölgyesekben, de a homoki nyárasokban is fellelhető liláspiros vagy rózsá- színes virágát könnyű észrevenni, annak ellenére is, hogy általában 20-40 centiméteres maga a nö- vény. A lándzsás levelei közül kiemelkedik a szár, melyen 4-10 virág található általában. Az alsó vi- rágok kezdik a nyitást, majd a teljes virágzás leg- végén nyílnak a ki a felső, csúcsi virágok is.

Konyhás István

Az én gólyám

(Egy szép ajándék a sok közül, amit a repüléstől kaptam.)

A gólya a magyar nép egyik legkedvesebb madara. Pár évvel ezelőtt láttam a Duna-TV-ben egy igazán szívet-lelket melengető kisfilmet.

Egy kis somogyországi faluban élők és egy télire itt rekedt gólya történetét dolgozták fel nagy szeretettel a „Mi gólyánk” címmel. Gyarmathy Livia rendező Bognár Endre remekül komponált képein keresztül szinte megható, helyenként bájos humorral fűszerezett története máig emlékezetes számomra. Szerencsére megörökítettem magamnak, mondanom sem kell, már sokszor megnéztem, nem tudok betelni vele.

Nekünk, repüléssel beoltott embereknek a madarak különösen kedvesek, valahol rokonoknak érezzük magunkat velük, sőt mi több, némelyiket tanítómesterünknek. Ilyen a gólya is. Csak míg Ő szinte beleszületik a számunkra oly kedves közegbe, addig a földet taposó embernek egy olyan szerkezetre volt szüksége melynek segítségével – szárnya híján – ebbéli hiányosságát pótolni tudta. De hál, Isten sikerült!

Kis segítséggel – a madarakhoz hasonlóan – a vitorlázó repülőgépek is a nap besugárzása következtében különbözőképpen felmelegedett, földfelszínről kiváló levegőkéményekben tudnak, tudunk felemelkedni, s ezeket meglovagolva huzamosabb időt fenn tölteni.

A gólya ennek nagy mestere. Jó termikviszonyok között, nyilván a veleszületett képessége és tehetsége folytán akár órákat is tud egyetlen szárnycsapás nélkül a levegőben tartózkodni, bátran mondhatom: fenségesen. Számtalanszor mutatták már meg nekem is, merre menjek, hol

találok emelést. Sohasem kellett benűnk csalódnom. Ahol a gólya teker, ott termik van, potyára nem köröz.

A többi madár is élvezzi a gürzés nélküli emelkedést. Például a fecské. Igazán kedves kis madár, villámként cikázik, szélvész gyorsasággal hasítja a levegőt, de adottságai révén – testéhez képest – rövid kis szárnyával termikelni nem tud. Ha viszonylag magasan vannak, akkor nagyon jó idő

van, – kanállal lehet enni a termikeket – őket is elragadja az emelés. Ez szemmel láthatólag nagyon tetszik nekik is, ilyenkor tömegesen élvezkednek, hangos csivitelésük földig hallatszik.

Az ölyvek már nagyobb spílererek, ők nagyon jól csinálják. Szemet gyönyörködtető látvány közlőre látni őket, amikor megunva az emelkedést, (micsoda buta szóhasználat: ezt nem lehet megenni! – mert sokat repülni lehet, de eleget nem –) először az egyik szárnyukat hónuk alá csapva „leborítanak”, majd a másikat is becsukva ágyúgolyóként zuhannak alá a magasból, minden bizonnyal az éppen futóárkaiban rohangáló egerek láttán.

De én most az én gólyámról

szeretnék beszélni. Szépnyári vasárnap reggel volt, hol lenne az ember ilyenkor máshol, mint a „repülőrét”-en? Érződött a levegőben, ma termikben gazdag, jó vitorlázó idő lesz! Ennek megállapításához még a repülőtéri, spártaian egyszerű műszerezettségű meteorológiai állomás segítségét sem kellett igénybe venni. Hogy ez milyen és hogyan működik? Ez egy kb. egy méter hosszú kenderkötél, kiakasztva a hangárkapu felső vezető sínjének végére. Működése abszolút megbízható. Száraz kötél – napos idő, vizes kötél – esős idő, lengő kötél – szeles idő. Ha a kötél nem látszik, úgy nagy a bizonytalanság, mert három eset lehetséges: vagy köd van, vagy lelopták, vagy egész egyszerűen éjszaka van. (Mert ugye, a repülőbölcesség szerint: estére sötétedés várható.) Háromszázötven méterre csőröltek, lekapcsoltam. Jobbra előttem DNy-i irányban, Ják felé, (a profik azt mondanák két óra

irányában) egy barátságosan alakuló, éppen kipattanni készülő kis kumulusz felé vettem az irányt. Jó lóra tettem, mert alá érve éreztem a fenekemen (a vitorlázórepülő csalhatatlan variométere!) hogy itt az emelés, rá sem kellett néznem a műszerre.

Kitapogattam a határait, nehogy kicsöppenjek belőle, bal kört tekertem, s rövid időn belül barátságos 2m/sec sebességgel emelkedve, kényelmesen gyönyörködhettem a szemem elé táruló csodálatos látványban.

Hidegfront utáni állapot volt. Ilyenkor a csapadék és az erős szél szinte „sterilizálja” a levegőt, kristálytisztá csodás látvánnyal ajándékozva meg a légjáró embert. ÉNY- on

Odvak rejtekeiben

– magasságom eredményeképpen – a Kőszegi-hegy gerince fölött már kibukkant a Schneeberg kobakja, kicsit jobbra megcsillant a Fertő-tó víztükre, Kőszeg, Csepreg, Bük itt van az ember lába alatt, Cell, Sárvár, Vasvár, Körmend házai világítanak. Látom a Ság-hegyet, délebbre a Somló háta púposodik, mögötte a Bakony fennsíkja magasodik. Aztán a csúcs: a Balaton-felvidék és a Keszthelyi-hegység vonulatai közt a Tapolcai-medencéből kiemelkedő Csobánc, Badacsony, Szent-György hegy, Szigliget vulkáni kúpjai s a köztük vékony ezüstcsíkként ki-kivillanó víztükör, a Balaton! Az én szavam kevés ennek a csodának az érzékeltetéséhez, nem is erőlködöm.

Magasságmérőm 1200 métert mutatott, ez már barátságos magasság, pláne így, hogy még emelkedem, ami nem csoda, mert időközben a kis pacni óriási nagy vakító-fehér karfiollá kumuluszosodott, amire a többi látványából lehetett következtetni, hiszen én csak a felhőm mosókonyhaszürke alját láttam.

Hirtelen furcsa érzésem támadt. Mintha nem lennék egyedül! Fejemet bagolyként körbetekerve nem láttam sehol sem másik gépet. De mégis jól éreztem! Gépet nem is, de egy gólyát pillantottam meg.

Egy termikben emelkedtünk, csak Ő később indult és kisebb tömege következtében (ezzel vigasztaltam magam!) gyorsabban emelkedve utolért, s most a bal szárnyvégemtől alig 20-30 m-re hasított, fejedelmi nyugalommal. Gondoltam otthagyni, és főúri grandezzaival emelkedik tovább, leckét adva a hatékony termikelés technikájából. De nem!

Igyekeztem szögsebességemet tartani s feszülten figyeltem Kélet, mit csinál. Emelkedő sebességét szárnya íveltségének csökkentésével redukálta, sebességét, dőlésszögét az enyémhez igazítva, egyre csökkentette a köztünk lévő távolságot. Ő a belső körön, én a külsőn, azonos szögsebességgel repültünk, s oly közel jött, hogy kb. négy méterre voltak szárnyvégeink egymástól. Felemelő

érzés volt! Ebben a pillanatban szellemi kapcsolat jött létre közöttünk! Éreztem. Biztos voltam benne, hogy ugyanazt gondolta, mint én. „Gyere cimborra, csináljuk együtt!” És csináltuk.

Tekintetemet nem tudtam levenni róla. Láttam azt a hallatlan igyekezetet, azt a profi technikai tudást, ahogy kettőnk formációjának változatlanágát őrizte. Szárnyvégein lévő hosszú fekete kormánytolait hol összezárva, hol szétnyitva, hol egyenként mozgatva „csűrözött”, hátranyújtott hosszú lábait időnként lejjebb eresztve „félklapozgatott” tökéletesen alkalmazkodva, igazodva a nagyobb testvérhez. Határozottan élvezte a kötelékrepülés gyönyörűségét. Hát még én!

Amikor mindkettőnk helyzete egymáshoz képest stabilizálódott, egyszerűen csak az addig előrenyújtott hosszú szép fehér nyakán érdekes hullámzó mozgás vonult végig, fejét, csőrét jobbra fordította és benézett a kabinba. Rám nézett, s mintha azt mondta volna:” Jól csinálod öreg!”

Szerintem sohasem fogok nagyobb dicsőretet kapni, az tuti. Nem is felejttem el soha. Megbabonázott a pillanat s még ma is, sok év elteltével ha rá gondolok, végigfut a hátamon az a kellemes borzongás, amit akkor éreztem.

Határozottan tudtam, hogy mi ketten abban a pillanatban barátok lettünk! Időérzéskemet elvesztettem, nem tudom megmondani, mennyi ideig tartott ez a kegyelmi állapot, nem tudnám megmondani, hány kört repültünk így együtt, de akármennyi is volt, olyan mélyen belém ivódott az az idő, hogy még ma is minden másodpercére emlékezem. És azóta is Ő az én gólyám! Köszönöm ezt az ajándékot légjáró cimborám, remélem még összefutunk valahol ebben a nagy kék, felhőktől ékes nagy levegőóceánban, ahol olyan szabadok tudunk lenni. Te is, meg én is. Gyere, én várok Rád!

*Czeiner Gábor
Szombathely, 2006. augusztus 29.*

Rejtély: kakukkfióka
madárodúban

Júniusban az énekes madarak másodköltésével egybeesik a kakukk tojójának a második tojásrakási szezonja. Sokan azt gondolhatják, minő kegyetlenség, hogy más madarak fészkebe rakja tojását. A valóság azonban az, hogy ezeknél a madaraknál nem alakult ki az ivadékgondozás. Az a tény is a kakukkok mellett szól, hogy a cinegék ugyan temérdek mennyiségű hernyót fogyasztanak, de ami nekik már nem kívánatos... a szőrös hernyókat csak néhány madár fogyasztja. Ezek egyike a kakukk. A kakukk számára ma közel 120 faj tekinthető gazdamadárnak, ennek harmada-negyede a gyakori dajkamadár. Leggyakoribb kakukkgazda vizes területen a nádirigó és a nádiposzták, erdős területen pedig a vörösbegey.

Madarunknak nem szolgál szerencséjére, hogy 30-40 gazdamadár közül kb. 10 odúban is költ. Ritkán kisebb rőpnyílású odúba is belopja tojását, de cinegék fészekaljába szinte sosem. Ebben az esetben ugyanúgy kikel a fészkek legtöbbszörében a fiókája. A csupasz, vak fióka itt is megpróbálja kitolni a farához érő tojásokat, amik ilyen esetben az odú falának csapódnak, ezáltal nem kelnek ki. A kirepülés előtt álló kakukk azonban nagyobb, mint nevelőszülei, így a rőpnyíláson nem fér ki. Ebben az esetben a szülők néhány napig még etetik, majd a fiatal kakukk az odúban múlik ki, de az is előfordulhat, hogy a szülők túlságosan legyengülnek, és ők is elpusztulnak. A kérdés tehát továbbra is marad: hogy kerül a kakukktojás a madárodúba?

Havasi László

Kutyika édesapám bűbajos rosszcsont kis hullámos papagája volt. A múltkor addig jutottam a történetében, hogy elhatároztuk, választunk egy igazi papagáj-párocskát a mintegy tíz hónapos madárkához. El is mentünk hát a kereskedőhöz, és kinéztünk a sárga kislányhoz egy csinos fehér fejű sötétkék hímecskét. Persze fiatalkát, mert ez a díszmadár-vásárlás arany szabálya: már önálló, de minél fiatalabb madárkát válasszunk, hogy könnyen alkalmazkodjon az új környezethez. Korára tekintettel ő a Picurka nevet kapta.

Akkoriban semmit nem tudtunk a papagájok társas viselkedéséről, a kereskedő pedig nem sok felvilágosítást adott. Kicsit aggódtunk, nem lesz-e Kutyika féltékeny rá, nem kell-e féltanünk az agressziójától – hiszen Kutyi apukámat tekintette párjának. Ezért Picurka külön kalitkát kapott (no hiszen, Kutyika csak éjszakára használta már a kalitkáját; napközben csak büntetésből csukta be apukám egy-egy kis időre, ha túlzottan elszemtelenedett). Kutyika első perctől kitörő érdeklődéssel fogadta a jövevényt, de egyelőre nem tudtuk eldönteni, barátságos, vagy ellenséges a közeledése. Picurka néhány napig a kalitkában lakott, hogy szokja a környezetet és a társaságot. Később már nyitva hagytuk a kalitka ajtaját, de a bátortalan Picurka nem merte azt elhagyni.

Máig jól emlékszem, amikor egyszer csak apukám dél körül, az egyetemi ebédlőbe menet beállított a szobánkba, a lépcsómászástól

pihegve leült egy székre és ragyogó arccal azt mondta: Képzeld, ezek úgy puszkálnak, akár a tinédzserek!... – Mint kiderült, az asztal törölgetése közben áttette Picurkát kalitkástul a szoba másik oldalára, ami nem tetszett a kismadárnak és végre kiröppent a nyitott kalitkaajtón. No és Kutyi nem-hogy barátsággal fogadta, de mindjárt ki is tüntette figyelmével. Stílusosan mondhatjuk, „lesmárolta”. – Ez a papajágpuszi tényleg döbbenetesen hasonlít az emberi csókhoz. A lényege ugyan az, hogy a hímecske a begytartalmával „eteti” a kislányt, mutatva, hogy ő önzetlen párja lesz és jó apja a születendő kicsinyeknek. Közben fejüket alkalmasan féloldalt tartva a két nyitott csőröcske összefonódik. A kedveskedéshez tartozik még a fejcsékek és pofikák kölcsönös gyöngéd tollászása aranyos, meghitt pityegés, beszélgetés közben. Ez a gyengédség annyira megindító, hogy valahányszor csak látom, mindig átmelegszik a szívem. (Nemcsak a papagájpárok viselkednek ennyire gyengéden egymás iránt. Nem véletlen, hogy a szerelmespárokat így jellemzi a népnyelv: „egymás szájából esznek, akár a galambok...”)

Kezdetben ideálisan alakult a két kismadár kapcsolata. Kutyika elkezdte Picurkát a játékaiba is megtanítani. Picurka rendkívül féltékeny volt, nemcsak Kutyikával szemben, de később a többi kis papagájjal való viszonyában is alárendelt lett. Az ilyen, stresszre hajlamos kismadarak könnyebben betegednek meg, mint a domináns személyiségek. – Picurka sohasem lett annyira bizalmas velünk, mint a kis barátnője. Ez még hagyján, de betegségek is jelentkeztek nála. Az első, amit észrevettem, hogy a csőröcskéje két oldalán, meg az orrnyílások körüli ún. viaszbőrön fura növedékek képződtek. Elmentem a kereskedőhöz, aki közölte, hogy egy atka okozza ezeket. Könnyen lehet gyógyítani, egy perubalzsam nevű fekete kulimással kell bekenni három-négy egymást követő nap. Célszerű a lábát is kezelni, mert a fedetlen bőrfelületekre átterjedhet. (Ezt az ún. csőratkásságot egy rühatka-faj okozza – ezek, mint a többi állati rühatka sem, az emberen nem teleped-

nek meg. Az atkák a csőrön és a bőrön apró lyukakat fúrnak, fellazítják. A láb bőre pikkelyesen hámlik. Az a veszedelmes, ha a szemhéjra is átterjed, mert a kezeletlen madár meg is vakulhat. Egyébként a perubalzsam mellett hasonlóan hatásos, ha néhány egymást követő nap parafinolajjal beecseteljük a fertőzött bőrt, alatta az atkák megfuladnak.)

A csőratkásságból könnyű volt Picurkát kikezelni, bár a több napig tartó megfogást, ecsetelgetést nagyon nem szerette. Ezt követően viszont elkezdett hasmenőssé válni. Nem volt erős az a hasmenés, inkább a kis kerek, kemény kakik helyett lazább, formátlan ürülék képződött. (A mai tapasztalatommal biztosra veszem, hogy gombafertőzés okozta tünetről lehetett szó. A Candida nevű gombanemzetség szinte mindenütt jelen van az emberi és állati környezetben, de erős immunrendszerű egyedeket nem betegít meg, viszont a legyengült, stressznek kitett kismadár bélrendszerében igen könnyen elszaporodik.) Kezdetben nemigen törődtem vele. Sokkal súlyosabb gondunk akadt.

Apukám betegsége olyannyira súlyosbodott, hogy hetekre kórházba került, műtéten esett át, majd erősíteni kellett. Rendszeresen beszámoltam neki a két kis kedvenc betyárkodásairól. – Kutyika időlegesen elvesztette hőn szeretett emberi párját, és hiába volt ott Picurka, csak apukám volt „az igazi”. A kismadár bánatában Picurkán kezdte kitölteni a mérgét. A hímecske közeledését elkezdte gorombán visszautasítani, sőt időnként ok nélkül odébb kergette. – Esténként az volt a rend, hogy be kellett ülniük a közös kalitkába, és persze mindkettőjüknek külön hintája volt, ezen szeretnek ugyanis aludni a kis hullámos papagájok. Kutyika új „játéka” az lett, hogy miután Picurka is elfoglalta az egyik hintát, ő leszállt a sajátjáról, elkergette a másikat, és ő foglalta el a hintáját. Picurka megadóan felült a másik hintára, de akkor megisméltődött a jelenet. Ha teheti, Kutyika egyszerre ült volna mindkét hintácskán, hogy a másiknak ne jusson. Persze igyekeztem őt megrendszabályozni, ami hol sikerült, hol

nem. Az egyik este annyira elfajult a játék, hogy mérgemben elkaptam a kis Kutyit és kilakoltattam a kalitkából. Megbántottan felrepült a függöny te-
tejére, ott éjszakázott, reggelre kelve
aztán alig lehetett onnan lecsalogatni
a sértődött kismadarat.

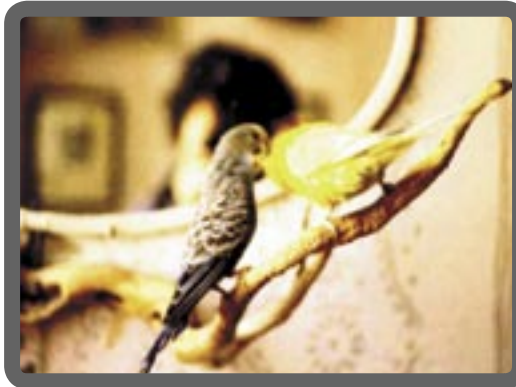
Talán két hónap is eltelt, mire
édesapám hazakerült. Vajon megis-
meri-e őt még Kutyika egyáltalán?
Reggel szokás szerint visszavittem a
kalitkát a kis szobába, ahol apukám
ágya is állt. Kutyi kilépett az ajtaján,
féloldalt hajtva fejcskáját jól szem-
ügyre vette az ágyban fekvő ismerős
alakot, majd – huss! – egy szempillan-
tás alatt ott termett az orrán, és elkezd-
te a szemét puszilgatni, mint régen.

Apukám persze nem volt már
a régi, nagyon legyengült, kevés türel-
me volt játszani a kismadárral. Kutyika
viselkedésére egyre inkább ráillett,
hogy „kutyálkodott”. Izgágaságában
elkezdte apukám gyógyszeres fioláit
ledobálni a polcra. Kénytelen voltam
elzárt helyet keresni nekik. Aztán a
könyvespolcokon levő könyvek sarkait
vette célba. Valósággal „falta a köny-
veket”. Csomagolópapírral borítottam
be, hogy tönkre ne tegye a kedvelt útle-
írásokat. Azután kitalálta, hogy itt-ott,
ahol nem elég szilárd a vakolat, a falat
is ki lehet bontani. Közben izgatottan
csattogott, csacsogott. Rosszalkodott.

Picurka nemigen utánozta a
hiperaktív kismadarat, inkább a tükör
előtti ülökén üldögélt és a tükörkép-
ében gyönyörködött. Mivel Kutyika
már nemigen foglalkozott vele, Picur-
ka a falra akasztható éjjelilámpának
kezdett udvarolni. Ennek a lámpának
vízszintes rúdja volt, kényelmes ülő-
hely a madárkáknak, és egy kis szőr-
mével be is burkoltam a rúdját, hogy
télen meg ne fázzon rajta a kismadár
lába. Picurka egy kis képzelőerővel
párocskáját látta benne.

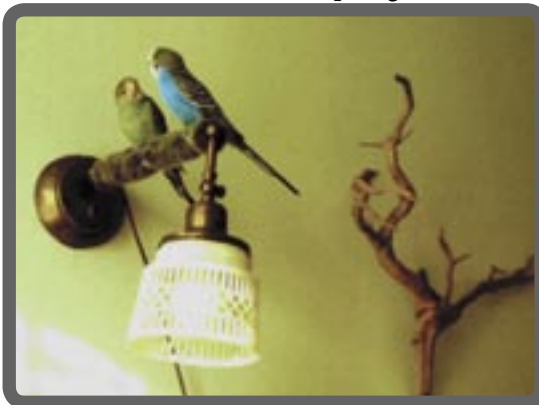
Félénksége fokozódott, és ez-
zel együtt egyre hasmenősebbé vált.
Most már aggódtam miatta. Felke-
restem a kisállatkórház rendelését.
Bár ne tettem volna! ... A doktor bácsi
nagyon kedvesen fogadott, és miután
elmondtam a panaszt, antibiotiku-
mot adott, történetesen Sigmamycin-
t. (Mint később megtudtam, ez egy

tetraciklin- oleanomycin készítmény,
nyilván széles spektrumú antibioti-
kum. Egyébként száz állatorvos közül

kilencvenkilenc hasonló módon járt
volna el: a madárka bármilyen ko-
molyabb panaszára széles spektrumú
antibiotikumot rendel. Csakhogy az
antibiotikum nem csodaszer! És ki-
váltképpen nem szabad alkalmazni,
ha gombafertőzés gyanúja merül fel.
Ugyanis a baktériumok meg a gombák
egymás antagonistái. Ha a normális
bélflórát antibiotikummal kiirtjuk,
akkor a gombák – továbbá az esetleg
jelenlevő, a szerre rezisztens baktériu-
mok – gátlástalanul szaporodhatnak.)
Adjak egy késhegynyi a madárka ivó-
vizébe 3 napig. És adjam a másíknak
is, nehogy elkapja ő is a fertőzést.

Igy is történt. Másnap: Pi-
curka tünetei változatlanok, de jaj,
Kutyika is hasmenős lett, mégpedig
nagyon! Hú, mondom ostobán, elkap-
ta ő is a fertőzést. (Hónapokig volt a

hasmenős Picurka Kutyika közelében,
hogy juthatott eszembe, hogy éppen
most kapta el! de vakon hittem a tu-
dós állatorvosnak, eszembe sem jutott,
hogy a gyógyszert vegyem gyanúba.)
Harmadnap: Picurka rá se ránt a ke-

zelésre, de Kutyika igen rosszul van,
ürüléke híg és nyálkás, nem eszik,
gubbaszt. Felhívtam az állatorvost és
kétségbeesetten mondom neki, mi
történt. Hát akkor adjam neki még
három napig! ... Ezt már nem bír-
ta ki a szerencsétlen kismadár. Ne-
gyednap elpusztult. Azóta se sirat-
tam meg úgy madárkát, mint azt az
elsőt, a legkedvesebbet.

(Mi történhetett? Először arra
gondoltam, hogy talán romlott volt
az antibiotikum, vagy talán allergi-
ás volt rá a kis Kutyi. Utóbbit nem-
igen lehet kizárni, de ma már azt
hiszem: lehetett Kutyika szerveze-
tében egy olyan opportunista kóroko-
zó baktérium, amely rezisztens volt a
Sigmamycinre, de amíg nem kapott
gyógyszert, a kismadár egészséges im-
munrendszere és bélflórája megbirkó-
zott vele.

Azonban amint belépett az
antibiotikum, a kórokozó eszeveszet-
ten elszaporodott. Ezért sem szabad
indokolatlanul antibiotikumot adni!
– Picurka immunrendszere még anti-
biotikummal együtt is kibírta a gom-
bák támadását, és nem lett sokkal ros-
szabbul. Még vagy öt évig legyűrte a
betegséget, aztán daganatban pusztult
el. A gombafertőzés, mivel legyengíti
az immunrendszert, a daganatképző-
dést is elősegítheti.)

Amikor Kutyikát eltemettem,
arra gondoltam, hogy megvárom,
míg Picurkának is vége lesz, és aztán
nem lesz több madaram. Picurka
azonban élni akart. Én pedig őt is
egyre jobban megszerettem. Így
aztán vettem hozzá egy párocskát,
Zöldikét. Később, miután szegény
apukám meghalt, ha igen bánatos
voltam, mindig a madárkák mel-
lett tudtam csak megvigasztalódni.
Örökbe is fogadtam mások gyer-
mekei által megunt madarakat,
időnként költést is engedélyeztem
nekik. Így a madárkám száma
egyre szaporodott, és népes csa-
ládóm körében – remélem – boldogan
élek, míg meg nem halok.

Dr. Molnár Livia
Tel.: (52) 481-683

Látogasson el hozzánk!

Hortobágyi Madárpark

a 33-as út mentén

www.madarpark.hu

Vörös-fehér és fekete kiscicák keresik gondoskodó gazdijukat. Érdeklődni lehet a (30) 621 2160-as telefonszámon, vagy e-mailben a konyhasistvan@terepszemle.hu címen.

Támogatónk

Munkagép vásárlásával támogathatja a Madárkórház Alapítványt is!

Aki a honlapon lévő bármelyik LOCUST rakodógépet megvásárolja, és ezen hirdetést bemutatja, vásárlásával a Madárkórház Alapítványt is támogatja.

A gép ára: 5 685 000 Ft + ÁFA
További információ: www.rakodogep.eu

Olvasói leveleket, érdeklődéseket a következő címekre várunk: pusztadoktor@axelero.hu • 4071 Hortobágy, Petőfi tér 6.

Állatorvosi, állatgyógyászati területen felmerülő kérdéseiket a fenti címekre várjuk!

Hirdetésfeladás, sérült madár bejelentése: pusztadoktor@axelero.hu • Tel: (30) 9435-494; (52) 369-181.

Az újságot szerkeszti: Dr. Déri János, Veres Hajnalka, Konyhás István.

Tördelés: TerepSzemle Stúdió • ISSN 175-456X